

Rapport

Gemeenteraads- verkiezingen Den Haag 2022

Tweede verkiezingspeiling i.o.v. gemeente Den Haag
8 maart 2022

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2022/38

Datum

maart 2022

Opdrachtgever

Gemeente Den Haag

Auteurs

Peter Kanne
Wietse van Engeland

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1	Belangrijkste uitkomsten	4
	Hart voor Den Haag/Groep de Mos blijft aan kop in Den Haag	4
2	Inleiding	8
2.1	Doelstelling van het onderzoek	8
3	Interesse en opkomst	9
3.1	Politieke interesse	9
3.2	Bekendheid met verkiezingen	10
3.3	Opkomstintentie	11
3.4	Klein deel machtigt iemand anders	12
3.5	Verdeling over de verkiezingsdagen	12
4	Zetelpeiling gemeenteraad Den Haag	13
4.1	Hart voor Den Haag/Groep de Mos aan kop	13
4.2	Stemvoorkeur nu versus stemgedrag GR 2018	15
5	Belangrijkste onderwerpen bij de verkiezingen	16
5.1	Betaalbaar wonen vaker belangrijk gevonden	16
5.2	Belangrijkste onderwerpen naar partijvoorkeur	17
6	Onderzoeksverantwoording	18

1 Belangrijkste uitkomsten

Hart voor Den Haag/Groep de Mos blijft aan kop in Den Haag

Hart voor Den Haag/Groep de Mos is, net als bij de eerste verkiezingspeiling, virtueel de grootste partij: 17,8 procent van de kiezers zou op deze partij stemmen. D66 neemt – virtueel – de tweede plek in. Daarachter volgen vier partijen die elkaar weinig ontlopen: VVD (9,7%, een daling ten opzichte van 2018), GroenLinks (9,3%), PvdA (8,1%) en Partij voor de Dieren (9,0%). DENK en de SP leveren ten opzichte van de vorige peiling wat in. Forum voor Democratie haalt net als bij de vorige peiling nog niet de kiesdrempel van 2,2 procent. Ruim een vijfde van de inwoners die gaan stemmen (21%) heeft nog geen keuze voor een partij gemaakt.

Tabel 1 Op welke politieke partij zou u gaan stemmen als er vandaag gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag zouden zijn? – percentages.

Basis: iedereen die een partij kan noemen (n=874). Exclusief blanco stem, weet ik niet en wil ik niet zeggen.

	UITSLAG GR 2018	Peilingen GR 2022		
	%	% januari	% februari	onder-/bovengrens
HvdH/Groep de Mos	16.8%	17.6%	17.8%	(15.3; 20.3)
VVD	13.9%	12.8%	9.7%	(7.7; 11.7)
D66	12.3%	12.1%	14.4%	(12.1; 16.7)
GroenLinks	10.6%	10.6%	9.3%	(7.4; 11.2)
CDA	6.5%	2.8%	5.2%	(3.7; 6.7)
PvdA	6.5%	9.5%	8.1%	(6.3; 9.9)
Haagse Stadspartij	5.6%	4.6%	5.2%	(3.7; 6.7)
Partij voor de Dieren	5.3%	5.8%	9.0%	(7.1; 10.9)
PVV	4.7%	4.6%	6.0%	(4.4; 7.6)
ChristenUnie/SGP	3.2%	3.3%	2.4%	(1.4; 3.4)
SP	2.7%	5.3%	3.2%	(2; 4.4)
50 PLUS	2.3%	1.6%	0.4%	(0; 0.8)
DENK		7.5%	3.9%	(2.6; 5.2)
Forum voor Democratie		1.4%	1.8%	(0.9; 2.7)
LEF – Voor de Nieuwe Generatie		0.0%	0.4%	(0; 0.8)
Nationale Bond tegen Overheidszaken – DH		0.1%	0.4%	(0; 0.8)
Blancolijst (Roopram)		0.2%	0.3%	(0; 0.6)
Haags Belang		0.0%	0.6%	(0.1; 1.1)
Blanco		0.0%	0.5%	(0; 1)
Blancolijst (Ramdhani)		0.0%	0.2%	(0; 0.5)
INL Den Haag		0.0%	0.1%	(0; 0.3)
Andere partij		0.3%	1.2%	(0.5; 1.9)
Totaal		100	100	

Bron: I&O Research, 8 maart 2022

Omgerekend in zetels en rekening houdend met onnauwkeurigheidsmarges kan het aantal zetels voor Hart voor Den Haag liggen tussen 7 en 11. Na Hart voor Den Haag/Groep de Mos volgen D66 (7 zetels, +1 t.o.v. 2018), de VVD (5 zetels; -2) en GroenLinks (5 zetels; geen verschil). De PvdA en Partij voor de Dieren staan beide op vier zetels. De PVV wint een zetel ten opzichte van 2018 en komt uit op drie zetels. Hierna volgen het CDA en de Haagse Stadspartij (elk 2 zetels), de SP en ChristenUnie/SGP (elk 1 zetel). Ook in deze peiling verliest 50PLUS de zetel die zij in 2018 won. DENK haalt in deze tweede peiling twee virtuele zetels en zou hiermee in de gemeenteraad komen.

Tabel 2 'Op welke politieke partij zou u gaan stemmen als er vandaag gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag zouden zijn?' - zetels

Basis: iedereen die een partij kan noemen (n=874). Exclusief blanco stem, weet ik niet en wil ik niet zeggen.

	UITSLAG GR	PEILING GR 2022				
	2018 Zetels	Zetels januari	Zetels februari	onder- /bovengrens	verschil tov GR18	verschil tov 31-1
HvdH/Groep de Mos	8	9	9	+/- 2	+1	0
VVD	7	6	5	+/- 1	-2	-1
D66	6	6	7	+/- 2	+1	+1
GroenLinks	5	5	5	+/- 1	0	0
CDA	3	1	2	+/- 1	-1	+1
PvdA	3	5	4	+/- 1	+1	-1
Haagse Stadspartij	3	2	2	+/- 1	-1	0
Partij voor de Dieren	2	3	4	+/- 1	+2	+1
PVV	2	2	3	+/- 1	+1	+1
ChristenUnie/SGP	1	1	1	+/- 1	0	0
SP	1	2	1	+/- 1	0	-1
50 PLUS	1	0	0	+/- 0	-1	0
DENK		3	2	+/- 1	+2	-1
Forum voor Democratie		0	0	+/- 1	0	0
LEF - Voor de Nieuwe Generatie		0	0	+/- 0	0	0
Nationale Bond tegen Overheidszaken - DH		0	0	+/- 0	0	0
Blancolijst (Roopram)		0	0	+/- 0	0	0
Haags Belang		0	0	+/- 0	0	0
Blanco		0	0	+/- 0	0	0
Forum voor Democratie		0	0	+/- 0	0	0
Blancolijst (Ramdhani)		0	0	+/- 0	0	0
INL Den Haag		0	0	+/- 0	0	0
Andere partij		0	0	+/- 0	0	0
Totaal	45	45	45			

Bron: I&O Research, 8 maart 2022

Belangrijkste onderwerpen bij de verkiezingen volgens Hagenaren

Sinds februari is er weinig veranderd in de prioriteiten die Hagenaren stellen. Op nummer één staat wederom *betaalbaar wonen*, wat voor ruim vier op de tien van de Hagenaren (43%) wederom van groot belang is. Dit is een toename ten opzichte van februari, toen 39 procent dit onderwerp noemde. Ook armoedebestrijding, werk en inkomen wordt vaker genoemd: in februari noemde 16 procent dit onderwerp, nu is dat 25 procent.

Tabel 3- Wat zouden wat u betreft de drie belangrijkste onderwerpen bij de gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag moeten zijn? Top tien van meest genoemde onderwerpen.

	maart 2018	januari 2022	februari 2022
Betaalbaar wonen	20%	39%	43%
Veiligheid, criminaliteit, openbare orde	37%	36%	38%
Armoedebestrijding, werk en inkomen	19%	16%	25%
Duurzaamheid, klimaat, energiebesparing	15%	18%	17%
Verkeer, parkeren en bereikbaarheid	22%	19%	16%
Leefbaarheid, buurt- en wijkcentra	14%	18%	16%
Gezondheidszorg en verslavingszorg	21%	15%	15%
Onderhoud openbare ruimte	11%	14%	13%
Afvalinzameling, aanpak zwerfafval	8%	14%	11%
Milieu	12%	14%	10%

Politieke interesse en opkomstintentie

Drie kwart van de inwoners zegt tamelijk tot zeer geïnteresseerd te zijn in de politiek in de gemeente Den Haag. Het aandeel kiezers dat zeer geïnteresseerd is in de gemeentelijke politiek is licht gestegen: van 15 procent in februari naar 21 procent nu. Vergeleken met 2018 is de interesse in de politiek onder inwoners wat groter. In 2018 zei een week voor de verkiezingen 17 procent zeer geïnteresseerd en 48 procent tamelijk geïnteresseerd te zijn.

Op dit moment zegt 68 procent 'zeker' te gaan stemmen. Als we kijken naar de scores in 2018 – in maart 2018 zei 65 procent van de Haagse kiezers 'zeker' te gaan stemmen – weten we dat dit een overschatting is. Op grond van de peilingen en daadwerkelijke opkomst in 2018 denken we dat deze dit jaar niet sterk zal afwijken van de 48 procent uit 2018.

Als corona-maatregel is het bij de verkiezingen mogelijk om vervroegd te stemmen. Het aandeel van de kiezers dat zegt van de mogelijkheid gebruik te gaan maken om op maandag of dinsdag te gaan stemmen is iets kleiner dan in februari (34% t.o.v. 38%). Ruim vier op de tien kiezers zegt op woensdag te gaan stemmen.

Onderzoeksverantwoording

I&O Research heeft een representatief onderzoek uitgevoerd onder de kiesgerechtigde inwoners van Den Haag (18+). Dit onderzoek werd uitgevoerd van 15 februari tot en met 27 februari 2022. In totaal namen 1.237 inwoners van Den Haag aan dit onderzoek deel. Er zijn drie steekproefbronnen ingezet:

- 1 **I&O Research Panel.** Alle inwoners van Den Haag uit het panel zijn benaderd voor een online enquête. Vooraf is gevraagd of men nog in de gemeente Den Haag woonachtig was.
- 2 **BAG-steekproef.** Hierbij is een bruto-steekproef van 5.000 inwoners (18+) getrokken uit het BAG-register. Inwoners zijn per brief benaderd om de enquête online in te vullen. Er is één herinneringsbrief gestuurd.
- 3 **Het panel van PanelClix.** Inwoners van Den Haag met een migratieachtergrond uit het panel zijn benaderd voor een online enquête.

Weging

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleiding, stadsdeel, etniciteit en stemgedrag bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2018. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde inwoners van Den Haag (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken.

2 Inleiding

Op 16 maart 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. In verband met de corona-epidemie kunnen inwoners ook op 14 en 15 maart al stemmen. In Den Haag bepalen circa 420.000 kiesgerechtigden hoe de 45 zetels in de gemeenteraad over de partijen verdeeld worden.

De opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen is al jaren dalende. Op landelijk niveau ging eind jaren tachtig van de vorige eeuw nog circa 70 procent naar de stembus, maar inmiddels is dat gedaald tot 55 procent bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen in 2018.

In Den Haag ging in 2018 48 procent naar de stembus. Deze opkomst lag niet alleen onder het landelijk gemiddelde, maar was ook iets lager dan bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 (49 procent).

Mede om de opkomst te bevorderen heeft de gemeente Den Haag aan I&O Research gevraagd twee peilingen uit te voeren om een beeld te krijgen van de opkomst- en stemintentie van stemgerechtigde inwoners van Den Haag. Publiciteit omtrent de verwachte opkomst en mogelijke uitkomsten zal – naar verwachting – de verkiezingsstrijd ten goede komen en de opkomst bevorderen. Deze rapportage bevat de uitkomsten van de tweede verkiezingspeiling.

2.1 Doelstelling van het onderzoek

Het doel van de peilingen is het bieden van inzicht in de opkomst- en stemintentie van Haagse kiesgerechtigden in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022.

De uitkomsten van de peilingen worden gebruikt om de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen onder de aandacht van het publiek te brengen. Door deze aandacht gaan de verkiezingen – zo is de verwachting – meer leven en zal dit positief uitwerken op de opkomst.

3 Interesse en opkomst

3.1 Politieke interesse

In hoeverre zijn inwoners van Den Haag geïnteresseerd in de gemeentelijke politiek? Drie kwart van de inwoners zegt tamelijk tot zeer geïnteresseerd te zijn in de politiek in de gemeente Den Haag. Het blijkt dat het aandeel kiezers dat zeer geïnteresseerd is in de gemeentelijke politiek licht is gestegen: van 15 procent in februari naar 21 procent nu. Alleen onder inwoners van 50 tot en met 64 jaar zien we *niet* dat het aandeel dat 'zeer geïnteresseerd' in de gemeentelijke politiek toeneemt (al neemt het aandeel dat 'tamelijk geïnteresseerd' is wel toe). Vergeleken met 2018 is de interesse in de politiek onder inwoners wat groter. In 2018 zei een week voor de verkiezingen 17 procent zeer geïnteresseerd en 48 procent tamelijk geïnteresseerd te zijn.

Tabel 3.1

Mate van interesse in gemeentelijke politiek (%)

	Totaal		18-34		35-49		50-64		65+	
	januari	februari	januari	februari	januari	februari	januari	februari	januari	februari
Zeer geïnteresseerd	15%	21%	10%	15%	12%	22%	21%	19%	22%	33%
Tamelijk geïnteresseerd	57%	56%	57%	61%	63%	58%	45%	53%	62%	48%
Niet zo geïnteresseerd	24%	19%	29%	21%	22%	16%	28%	23%	13%	17%
Helemaal niet geïnteresseerd	4%	3%	4%	3%	3%	4%	5%	5%	2%	1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: I&O Research, 8 maart 2022

3.2 Bekendheid met verkiezingen

De bekendheid met de verkiezingsdatum is in de afgelopen vier weken toegenomen. Nu geeft 86 procent van de Haagse kiezers aan te weten wanneer de verkiezingen zijn. Dit is een stijging van 25 procentpunt ten opzichte van februari. Het aandeel kiezers dat niet weet in welke maand de verkiezingen plaatsvinden, is gedaald van 34 naar 11 procent.

Bij alle leeftijdscategorieën is het aandeel kiezers dat *niet* weet wanneer de verkiezingen worden gehouden, verder gedaald. Vooral jongeren weten nu beter wanneer de verkiezingen zijn. Het percentage 'weet niet' is onder 18-34 jarigen gedaald van 45 naar 16 procent. Bijna acht op de tien jongeren (79%) weten nu dat de verkiezingen in maart 2022 zijn, terwijl dit in februari 51 procent was.¹

Tabel 3.2

Weet u wanneer er gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag zijn?

	2018	2022 - Totaal		18-34		35-49		50-64		65+	
	februari	januari	februari	januari	februari	januari	februari	januari	februari	januari	februari
Nee, dat weet ik niet	20%	34%	11%	45%	16%	43%	14%	25%	8%	12%	2%
Ja, januari	0%	0%				1%					
Ja, februari	0%	1%	1%	2%	2%		1%	1%		0%	1%
Ja, maart	79%	63%	86%	51%	79%	53%	84%	71%	91%	86%	96%
Ja, april	1%	1%	0%		1%			3%		1%	1%
Ja, mei	0%	1%	1%	1%	2%		1%		0%	0%	0%
Ja, juni	0%		0%	0%		4%	0%		0%		
Ja, later	0%	1%	1%		2%		0%				0%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: I&O Research, 8 maart 2022

¹ De verkiezingsmaand (maart) is genoemd in de uitnodigingsbrief. Desondanks zien we dit patroon naar leeftijd, dat overigens ook in ander verkiezingsonderzoek zichtbaar is.

3.3 Opkomstintentie

Bij de verkiezingen in 2018 ging 48 procent van de Hagenaren naar de stembus. Op dit moment zou 68 procent 'zeker' gaan stemmen, een toename ten opzichte van februari toen 58 procent 'zeker' zou gaan stemmen. Doorgaans is het aandeel 'zeker wel' een goede indicatie van gedrag, zoals het naar de stembus gaan. Echter, als we kijken naar de scores in 2018 – in maart 2018 zei 65 procent van de Haagse kiezers 'zeker' te gaan stemmen – weten we dat dit een overschatting is.

Naast het verloop van de campagne zijn ook andere factoren van invloed op de opkomst, zoals de hoeveelheid media-aandacht, de gevoelde urgentie van lokale problemen en de impact van de coronacrisis. Verder zijn deelnemers aan verkiezingsonderzoek vaker geneigd om te stemmen. Ondanks onze inspanningen om ook inwoners met geen of weinig politieke interesse te bereiken, is het aannemelijk dat de opkomstbereidheid in dit onderzoek wordt overschat.

Op grond van de peilingen en daadwerkelijke opkomst in 2018 denken we dat deze dit jaar niet sterk zal afwijken van de 48 procent uit 2018.

Tabel 3.3

'Als er vandaag verkiezingen zouden worden gehouden voor de gemeenteraad in Den Haag, zou u dan gaan stemmen?'

	2018		2022	
	31-1	14-3	8-2	8-3
Zeker wel	57%	65%	58%	68%
Waarschijnlijk wel	25%	20%	27%	22%
Waarschijnlijk niet	5%	6%	5%	4%
Zeker niet	8%	5%	2%	2%
Weet ik niet / wil ik niet zeggen	5%	4%	6%	4%
Totaal	100%	100%	100%	100%

3.4 Klein deel machtigt iemand anders

Het merendeel (92%) van de inwoners die zou gaan stemmen bij de verkiezingen zegt dit zelf in het stembureau te gaan doen. Dit is een kleine toename ten opzichte van februari, toen 88 procent van de kiezers zei zelf te gaan stemmen. Van de 65-plussers overweegt nog 6 procent om iemand anders te machtigen, waar dat in februari nog 16 procent was.

Tabel 3.4

Bent u van plan zelf te stemmen in een stembureau? Basis: inwoners die zeker of waarschijnlijk gaan stemmen

	Totaal		18-34		35-49		50-64		65+	
	januari	februari	januari	februari	januari	februari	januari	februari	januari	februari
Ja	88%	92%	87%	91%	85%	91%	88%	92%	80%	87%
Nee, ik overweeg om iemand te machtigen	4%	2%	6%	2%	3%	1%	4%	2%	16%	6%
Nee, ik overweeg om helemaal niet te stemmen	1%	1%	0%	2%	2%	1%		0%	2%	1%
Weet ik (nog) niet	8%	5%	7%	6%	12%	7%	8%	5%	2%	5%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: I&O Research, 8 maart 2022

3.5 Verdeling over de verkiezingsdagen

De gemeenteraadsverkiezingen zijn op maandag 14, dinsdag 15 en woensdag 16 maart 2022. Het aandeel van de kiezers dat zegt van de mogelijkheid gebruik te gaan maken om op maandag of dinsdag te gaan stemmen is iets kleiner dan in februari (34% t.o.v. 38%). Ruim vier op de tien kiezers zegt op woensdag te gaan stemmen.

Tabel 3.5

Op welke dag denkt u dat u uw stem gaat uitbrengen? Kies s.v.p. de dag die u op dit moment het meest waarschijnlijk vindt.

Basis: inwoners die zeggen zelf te gaan stemmen in een stembureau

	Totaal		18-34		35-49		50-64		65+	
	januari	februari	januari	februari	januari	februari	januari	februari	januari	februari
Op maandag 14 maart	26%	20%	29%	19%	22%	18%	21%	23%	31%	22%
Op dinsdag 15 maart	12%	14%	8%	13%	10%	14%	14%	11%	17%	20%
Op woensdag 16 maart	27%	43%	21%	42%	32%	48%	29%	38%	25%	45%
Weet niet	35%	23%	41%	26%	36%	21%	35%	29%	26%	13%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

4 Zetelpeiling gemeenteraad Den Haag

4.1 Hart voor Den Haag/Groep de Mos aan kop

Hart voor Den Haag/Groep de Mos is, net als bij de eerste verkiezingspeiling, virtueel de grootste partij: 17,8 procent van de kiezers zou op deze partij stemmen. Ook D66 staat op winst ten opzichte van 2018 en neemt de tweede plek in. Daarachter volgen vier partijen die elkaar weinig ontlopen: VVD (9,7%), GroenLinks (9,3%), PvdA (8,1%) en Partij voor de Dieren (9,0%).

Denk en de SP leveren ten opzichte van de vorige peiling wat in. Forum voor Democratie haalt net als bij de vorige peiling nog niet de kiesdrempel van 2,2 procent. Ruim een vijfde van de inwoners die gaan stemmen (21%) heeft nog geen keuze voor een partij gemaakt.

Tabel 4.1: 'Op welke politieke partij zou u gaan stemmen als er vandaag gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag zouden zijn?' – percentages.

Basis: iedereen die een partij kan noemen (n=874). Exclusief blanco stem, weet ik niet en wil ik niet zeggen.

	UITSLAG GR 2018	Peilingen GR 2022		
	%	% januari	% februari	onder-/bovengrens
HvdH/Groep de Mos	16.8%	17.6%	17.8%	(15.3; 20.3)
VVD	13.9%	12.8%	9.7%	(7.7; 11.7)
D66	12.3%	12.1%	14.4%	(12.1; 16.7)
GroenLinks	10.6%	10.6%	9.3%	(7.4; 11.2)
CDA	6.5%	2.8%	5.2%	(3.7; 6.7)
PvdA	6.5%	9.5%	8.1%	(6.3; 9.9)
Haagse Stadspartij	5.6%	4.6%	5.2%	(3.7; 6.7)
Partij voor de Dieren	5.3%	5.8%	9.0%	(7.1; 10.9)
PVV	4.7%	4.6%	6.0%	(4.4; 7.6)
ChristenUnie/SGP	3.2%	3.3%	2.4%	(1.4; 3.4)
SP	2.7%	5.3%	3.2%	(2; 4.4)
50 PLUS	2.3%	1.6%	0.4%	(0; 0.8)
DENK		7.5%	3.9%	(2.6; 5.2)
Forum voor Democratie		1.4%	1.8%	(0.9; 2.7)
LEF - Voor de Nieuwe Generatie		0.0%	0.4%	(0; 0.8)
Nationale Bond tegen Overheidszaken - DH		0.1%	0.4%	(0; 0.8)
Blancolijst (Roopram)		0.2%	0.3%	(0; 0.6)
Haags Belang		0.0%	0.6%	(0.1; 1.1)
Blanco		0.0%	0.5%	(0; 1)
Blancolijst (Ramdhani)		0.0%	0.2%	(0; 0.5)
INL Den Haag		0.0%	0.1%	(0; 0.3)
Andere partij		0.3%	1.2%	(0.5; 1.9)
Totaal		100	100	

Bron: I&O Research, 8 maart 2022

Omgerekend in zetels en rekening houdend met onnauwkeurigheidsmarges kan het aantal zetels voor Hart voor Den Haag liggen tussen 7 en 11. Na Hart voor Den Haag/Groep de Mos volgen D66 (7 zetels, +1), de VVD (5 zetels; -2) en GroenLinks (5 zetels; geen verschil). De PvdA en Partij voor de Dieren staan beiden op vier zetels. De PVV wint een zetel ten opzichte van 2018 en komt uit op drie zetels.

Hierna volgen het CDA en de Haagse Stadspartij (elk 2 zetels) en de SP en ChristenUnie/SGP (elk 1 zetel). Ook in deze peiling verliest 50Plus de zetel die zij in 2018 won. DENK haalt in deze tweede peiling twee virtuele zetels en zou hiermee in de gemeenteraad komen.

Tabel 4.2: 'Op welke politieke partij zou u gaan stemmen als er vandaag gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag zouden zijn?' - zetels

Basis: iedereen die een partij kan noemen (n=874). Exclusief blanco stem, weet ik niet en wil ik niet zeggen.

	UITSLAG GR	PEILING GR 2022				
	2018	Zetels	Zetels januari	Zetels februari	onder-/bovengrens	verschil tov GR18
HvdH/Groep de Mos	8	9	9	+/- 2	+1	0
VVD	7	6	5	+/- 1	-2	-1
D66	6	6	7	+/- 2	+1	+1
GroenLinks	5	5	5	+/- 1	0	0
CDA	3	1	2	+/- 1	-1	+1
PvdA	3	5	4	+/- 1	+1	-1
Haagse Stadspartij	3	2	2	+/- 1	-1	0
Partij voor de Dieren	2	3	4	+/- 1	+2	+1
PVV	2	2	3	+/- 1	+1	+1
ChristenUnie/SGP	1	1	1	+/- 1	0	0
SP	1	2	1	+/- 1	0	-1
50 PLUS	1	0	0	+/- 0	-1	0
LEF - Voor de Nieuwe Generatie		0	0	+/- 0	0	0
Nationale Bond tegen Overheidszaken - DH		0	0	+/- 0	0	0
DENK		3	2	+/- 1	+2	-1
Blancolijst (Roopram)		0	0	+/- 0	0	0
Haags Belang		0	0	+/- 0	0	0
Blanco		0	0	+/- 0	0	0
Forum voor Democratie		0	0	+/- 1	0	0
Blancolijst (Ramdhani)		0	0	+/- 0	0	0
INL Den Haag		0	0	+/- 0	0	0
Andere partij		0	0	+/- 0	0	0
Totaal	45	45	45			

Bron: I&O Research, 8 maart 2022

4.2 Stemvoorkeur nu versus stemgedrag GR 2018

Op welke partij zouden kiezers uit 2018 nu stemmen? Tabel 4.3 biedt inzicht in deze kiezersstromen. In grote lijnen zien we dezelfde kiezersstromen als in februari. De meeste partijen hebben een kiezerstrouw tussen 50 en 70 procent. Aan de onderkant zit het CDA (37% van de 2018-CDA-stemmers zou nu opnieuw op deze partij stemmen). Al is dit een herstel ten opzichte van februari, toen 27 procent van de 2018-CDA-stemmers opnieuw op deze partij zou stemmen. Hart voor Den Haag/ Groep de Mos trekt zowel kiezers van de PVV als het CDA en enigszins van de VVD. De VDD, die in de zetelpeiling op twee virtuele zetels verlies staat, verliest kiezers aan Hart voor Den Haag/Groep de Mos en D66. Maar ook een substantieel deel (25%) weet het nog niet.

De Partij voor de Dieren staat op een virtuele winst van 2 zetels. De Partij voor de Dieren houdt ruim twee derde van de kiezers uit 2018 vast, maar wint daarnaast kiezers van GroenLinks en, in mindere mate, D66. Kiezers van de ChristenUnie/SGP hebben de hoogste kiezerstrouw: 87 procent van de ChristenUnie/SGP -stemmers uit 2018 zou nu opnieuw op deze partijcombinatie stemmen.

Tabel 4.3: Stemvoorkeur nu versus stemgedrag GR 2018 (op herinnering) (kolompercentages)

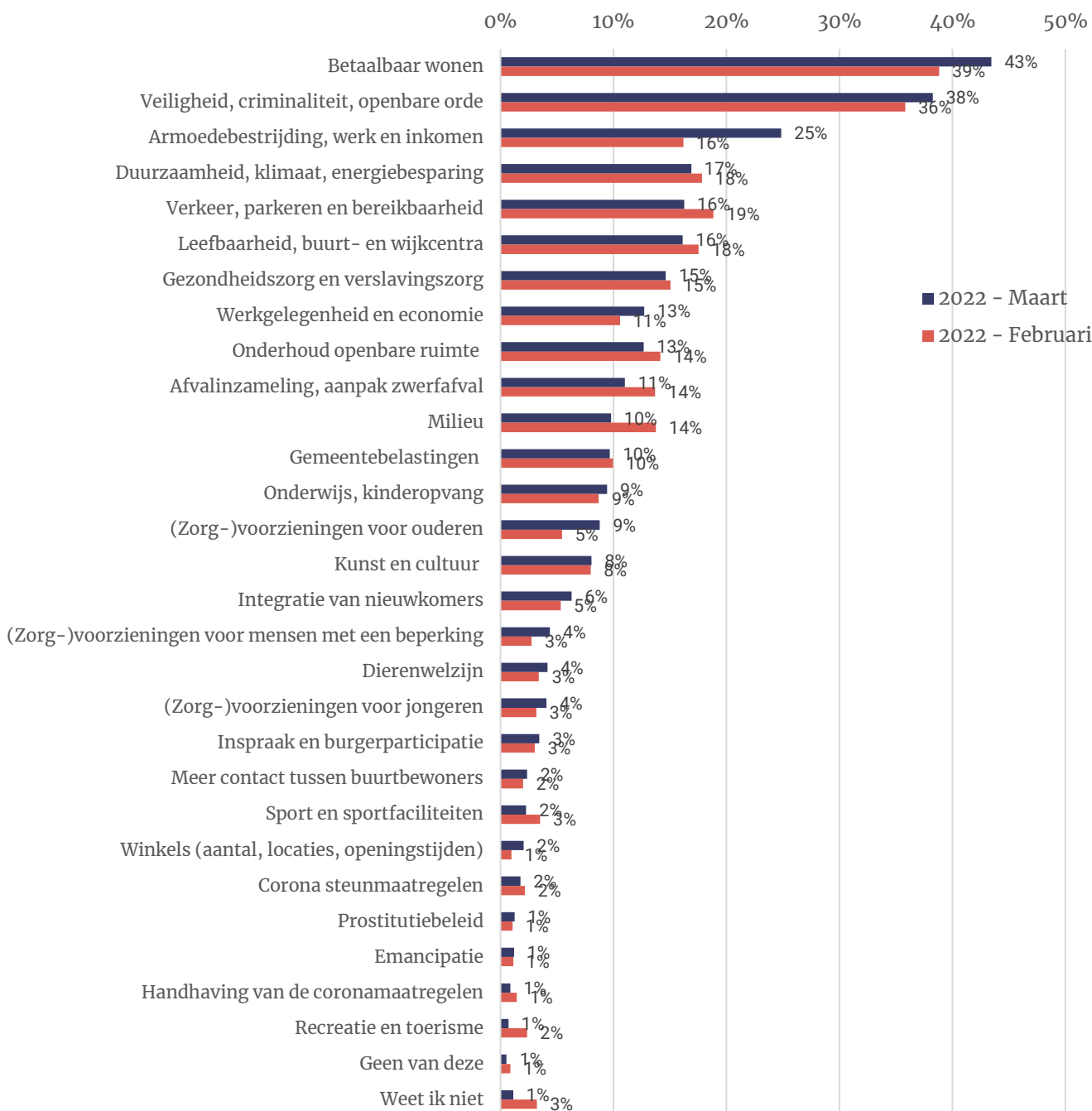
stemgedrag Gr 2018 →	Totaal	GdM / HvDH	VVD	D66	GL	CDA	PvdA	Stads- partij	PvdD	PVV	CU- SGP	SP
stemvoorkeur nu												
HvDH/ Groep de Mos	14%	68%	7%	1%	0%	12%	1%	1%		9%		1%
VVD	7%	2%	46%	4%	5%	3%	4%					
D66	11%	2%	5%	67%	11%	2%	4%	4%	1%		5%	
GroenLinks	7%		1%	7%	47%	4%	9%	12%	2%			3%
CDA	4%	1%	4%			37%						
PVDA	6%	6%	4%	1%	6%		50%	14%	2%			4%
Haagse Stadspartij	4%	1%	0%	3%	1%	2%	0%	32%	6%		1%	
Partij voor de Dieren	7%		2%	4%	10%	1%	0%		68%			0%
PVV	5%	5%	3%	2%						84%		1%
ChristenUnie/SGP	2%	1%						1%			87%	
SP	2%	1%		1%		1%	0%	3%	3%			67%
50Plus	0%											
LEF – Voor de nieuwe generatie	0%	0%										
Nationale Bond tegen Overheidszaken - DH	0%											
DENK	3%				10%	6%	1%					2%
Blancolijst (Roopram)	0%	2%										
Haags Belang	0%		3%									
Blanco	0%						6%					
FvD	1%	3%	1%		2%				1%	1%		
Blancolijst (Ramdhani)	0%										5%	
INL Den Haag	0%											
Anders	1%									2%		
Blanco / ongeldig	0%							2%				
Wil niet zeggen	2%	1%		1%			0%	4%	3%	1%		
Weet niet	21%	8%	25%	10%	8%	32%	24%	29%	15%	3%	7%	21%

5 Belangrijkste onderwerpen bij de verkiezingen

5.1 Betaalbaar wonen vaker belangrijk gevonden

Sinds februari is er weinig veranderd in de prioriteiten die Hagenaren stellen. Op nummer één staat wederom *betaalbaar wonen*, wat voor ruim vier op de tien van de Hagenaren (43%) wederom van groot belang is. Dit is een toename ten opzichte van februari, toen 39 procent dit onderwerp noemde. Ook armoedebestrijding, werk en inkomen wordt vaker genoemd: in februari noemde 16 procent dit onderwerp, nu is dat 25 procent.

Figuur 5.1 - Wat zouden wat u betreft de drie belangrijkste onderwerpen bij de gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag moeten zijn?

5.2 Belangrijkste onderwerpen naar partijvoorkeur

Tussen de verschillende kiezersgroepen zien we verschillen in welke onderwerpen belangrijk worden gevonden. Voor bijna alle kiezersgroepen is betaalbaar wonen, net als in februari, het belangrijkste onderwerp. Kiezers van Hart voor Den Haag/Groep de Mos, VVD en PVV vinden betaalbaar wonen (ook) een belangrijk thema, maar veiligheid & criminaliteit is voor hen het belangrijkste onderwerp van de verkiezingen. Voor kiezers van D66, GroenLinks, SP en de Partij voor de Dieren zijn de onderwerpen duurzaamheid en milieu relatief vaak van belang. Armoedebestrijding, werk en inkomen wordt vaker dan in februari belangrijk gevonden. Dit onderwerp is met name voor kiezers van CDA, PvdA, ChristenUnie/SGP en SP van belang. Kiezers van Hart voor Den Haag/Groep de Mos, de VVD en PVV vinden gemeentebelastingen vaker belangrijk dan andere kiezers.

Tabel 5.1 - Wat zouden wat u betreft de drie belangrijkste onderwerpen bij de gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag moeten zijn? Onderwerpen uitgesplitst naar huidige partijvoorkeur, alleen de onderwerpen die door meer dan 10% van de kiezers genoemd worden.

	Totaal	HvdH/ Groep de Mos	VVD	D66	GL	CDA	PVDA	Haagse Stadspar tij	PvdD	PVV	CU/ SGP	SP
Betaalbaar wonen	43%	44%	20%	44%	45%	38%	57%	66%	43%	29%	51%	28%
Veiligheid, criminaliteit, openbare orde	38%	55%	66%	28%	16%	24%	18%	18%	21%	55%	40%	40%
Armoedebestrijdi ng, werk en inkomen	25%	9%	22%	17%	23%	39%	34%	24%	29%	34%	64%	44%
Duurzaamheid, klimaat, energiebesparing	17%	3%	10%	26%	57%	3%	15%	18%	40%	0%	7%	8%
Verkeer, parkeren en bereikbaarheid	16%	22%	20%	22%	3%	31%	14%	16%	11%	17%	9%	5%
Leefbaarheid, buurt- en wijkcentra	16%	22%	13%	31%	19%	25%	18%	11%	5%	18%	17%	5%
Gezondheidszorg	15%	18%	15%	9%	6%	19%	27%	6%	5%	19%	15%	52%
Werkgelegenheid en economie	13%	6%	35%	12%	5%	12%	11%	4%	0%	3%	23%	0%
Onderhoud openbare ruimte	13%	16%	19%	16%	8%	13%	13%	6%	21%	15%	4%	6%
Afvalinzameling, aangepak zwerfafval	11%	15%	9%	9%	14%	6%	14%	4%	11%	6%	9%	10%
Milieu	10%	1%	4%	13%	32%	6%	5%	12%	33%	0%	4%	1%
Gemeentebelastin gen	10%	22%	21%	6%	0%	8%	9%	0%	3%	15%	4%	4%

6 Onderzoeksverantwoording

Peiling eind februari

I&O Research heeft een representatief onderzoek uitgevoerd onder de kiesgerechtigde inwoners van Den Haag (18+). Dit onderzoek werd uitgevoerd van 15 februari tot en met 27 februari 2022. In totaal namen 1.237 inwoners van Den Haag aan dit onderzoek deel.

Om tot een goed beeld te komen van de opkomst- en stemintentie van Hagenaren zijn drie steekproefbronnen ingezet:

- 4 **I&O Research Panel.** Alle inwoners van Den Haag uit het panel zijn benaderd voor een online enquête. Vooraf is gevraagd of men nog in de gemeente Den Haag woonachtig was.
- 5 **BAG-steekproef.** Hierbij is een bruto-steekproef van 5.000 inwoners (18+) getrokken uit het BAG-register. Inwoners zijn per brief benaderd om de enquête online in te vullen. Er is één herinneringsbrief gestuurd. Op aanvraag was een schriftelijke vragenlijst beschikbaar, die men met een gratis retourenvelop naar I&O Research kon terugsturen. 595 inwoners van deze steekproefbron vulden de vragenlijst in, een respons van 12 procent.
- 6 **Het panel van PanelClix.** Inwoners van Den Haag met een migratieachtergrond uit het panel zijn benaderd voor een online enquête. Vooraf is gevraagd of men nog in de gemeente Den Haag woonachtig was.

Het grootste deel van de respons (48%) bestaat uit deelnemers afkomstig uit de BAG-steekproef. Verder zijn 458 deelnemers afkomstig uit het I&O Research Panel (37%) en 184 deelnemers afkomstig uit het panel van PanelClix (15%).

Tabel 2.1

Verdeling respons naar steekproefbron (%)

Steekproefbron	Aantal	%
BAG-register	595	48%
I&O Research Panel	458	37%
PanelClix	184	15%
Totaal	1.237	100%

Weging

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleiding, stadsdeel, etniciteit en stemgedrag bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2018. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde inwoners van Den Haag (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken.

Omgang met bijzondere persoonsgegevens

De indeling naar etniciteit is bepaald aan de hand van het geboorteland van de respondent zelf en diens ouders, conform de CBS-definitie. Deze gegevens zijn verzameld met uitdrukkelijke toestemming van de respondent. Dit geldt ook voor de overige bijzondere persoonsgegevens, zoals historisch stemgedrag en huidige stemvoorkeur.

Het stemgedrag bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 is gebaseerd op een enquêtevraag en berust daarmee op de herinnering van de respondent.

Marges

Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij de zetelpeiling wordt gerapporteerd over het aantal personen dat een partij kan noemen (n=874).

Met 95 procent betrouwbaarheid kunnen we bijvoorbeeld stellen dat Hart voor Den Haag/Groep de Mos scoort tussen de 15,3 en 20,3 procent. In zetels vertaald betekent dat Hart voor Den Haag/Groep de Mos met 95 procent betrouwbaarheid tussen de 7 en 11 zetels zou halen. Bij de kleinere partijen is de onzekerheidsmarge kleiner.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen - en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Sinds april 2019 werkt het I&O Research Panel met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com - tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2019). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties.

I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252- en ISO 27001-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 20252-Annex A gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KVK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl